

SZABOLCSI TISZA-VIDÉK

TÁRSADALMI HETILAP,
SZABOLCS-VÁRMEGYE ÉS TISZA-LÖKI JÁRÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tisza-Lök, Korontó-utca 118. szám.

Közlemények a szerkesztőségbe, előfizetések, hirdetések a kiadóhivatalba
ezimzendők.

Kéziratokat nem adunk vissza; névtelen leveleket nem fogadunk el.

A szerkesztésért felelős:

HÉRY GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 korona. — Fél évre 6 korona. — Negyedévre 3 korona.
Egyes példány 24 fillér.

Apró hirdetésekben

egy szó 4 fillér, négy hasábos petit sor a nyitlérben és reklamoknál
1 korona, a hirdetéseké 20 fillér.

Jön a pestis!

Évek óta rettegésben tartja a keleti országokat a pestis. Százegrek estek már áldozatul e rettentő betegségnek, pedig a világegyetem tudósainak legjava tanulmányozza a betegséget, hogy megtalálja annak gyógyszerét.

A mai orvosi tudomány minden ragályos betegséget fészket a vérben keresi és találja fel, e szerint a pestis ellen is a vérbeoltással vél védekezhetni, bár e téren feltűnő eredmény még nem észlelhető, mert, — mint látjuk, — a pestis folytonosan terjed. Egyiptom távoli vidékéről, minden elővigyázat és szigorú óvintézkedések dacára ma már Konstantinápolyig jutott s így lassan bár, de halad nyugat felé. Románia, Szerbia, Bulgária, a legszigorubb rendszabályokat alkalmazták, ugyanígy, hogy még a Páris—konstantinápolyi express vonat sem közlekedik Szófiánál tovább, mert Bulgária határát is átlépte már a veszedelmes ragály. Már pedig, ha Egyiptomból eljutott Bulgáriáig, jöhet rövid idő múlva az országunk határát is elérni, — annyival is inkább, mert itt a távolság már megszűnt.

Nem ijesztgetés a célunk, hisz megijedünk még akkor sem szabadna, ha tényleg ellátogatna hozzánk e veszedelmes vendég, azonban struccmadár politikát sem követünk, hogy az esetleges veszély előtt szemet hunyva, összetett kézzel várjuk a következőket.

Mindenekelőtt feltétlenül elővigyázat szükséges. Kötelességünk parancsolja az arra való törekvésre, hogy baj esetén a betegek elkülönítésére, gyógykezelésére megfelelő hely legyen, mert ez képezi a legfőbb feladatot.

E végből egy, a központtól távolabb eső helyen, oly megfelelő épülettel kell rendelkezünk, minővel köztudomásunk szerint városunk jelenben nem bír.

Szükséges, hogy népünk felvilágosítható legyen azon veszélyről, mely most csak még fenyeget s meg kell ismertetni a védelmi eszközöket, még pedig oly formában kell mindenképp történnie, hogy népünk azt felfogassa s ez első sorban a tanító kötelessége volna, kiket az orvosok kellőképpen kioktatnának.

Nem volna felesleges az sem, ha maguk az orvosok e tárgyban nyilvános felolvasásokat és magyarázatokat tartanának.

Sokat tehet és tennie is kell most minden egyes városnak és községnek arra nézve, hogy az esetleges veszély ellen kellőképpen védekez-hessék; e részben első és főfeladatuk a hatóságoknak, hogy ott, a hol még eddig kórházak felállítása nincsenek, azok minél előbb felállítsanak, és a kórházak megfelelőleg berendeztessenek; ott pedig, ahol már léteznek kórházak, azok a közegészségügy leg-szigorubb követelményei szerint rendeztessenek be s tartassanak fenn.

Nem lesz felesleges, de sőt a veszély elő-zetes megakadályozása végett igen is szükségesnek mutatkozik most már az is, hogy a ragály-kórházak kérdése a törvényhatóságok és városok hatóságai által sürgősen rendeztessenek, és pedig nem úgy, mint az sok helyen tapasztalható, hogy a ragálykórházak szűk, alacsony és dűlledező alkotmányok legyenek, hanem azok tiszta, magas, szellőzött és szilárd anyagból készültek építtessenek; s a mi fő, oly helyre állítsanak fel, a hol lehetőleg befűtés van, s a mely helyhez a hozzáférhetés is könnyű, mindazonáltal a közforgalomtól egészen elkülönítve legyen, nehogy a ragály-kórházzal az egészséges közönség közleked-hessék s a ragályt elhurcolja.

A köznyomor. A nép nyomora, az ország insége nőttön nő. A termés rosszasága, egyfelől a szárazság, másfelől a tulságos esőzés, jégverés folytán, szomorú telet ígér. A kisipar valóságos veszélyben forog. Nincs munka! A kisiparosok züllenek, a munkások éheznek. Ezen a bajon segitendő, indult meg gróf Szá-

páry Pál elnöksége alatt Széll Kálmán miniszterelnök jóakaratu figyelmével az a mozgalom, melynek egyik alapvetője, vállalatunk központi főszerkesztője, **Pongráz Béla**, a ki ez üdvös mozgalom választott főtitkára. Főszerkesztőnk, megszívlelve a kisiparosok és munkások helyzetét, időt és fáradozást nem kimélve, bejárja az országot, hogy a kisiparosokat megnyerje a gróf Szápáry-féle mozgalom üdvös eszméjének. Bejárja az ország városait és nagyobb községeit, beszerzi az iparosok ottani viszonyairól való adatokat, előadásokat tart s szervezi mindenütt a munkahiány megszüntetésére az előkészítő bizottságokat.

Legutóbb **Hatvanban, Kalocsán, Vámosgyörkön, Miskolcon és Kassán** járt. Mindenütt örömmel fogadják az iparosok s legközelebb értekezletet tartanak, hogy nevéükben, gróf Szápáry Pál útján emlékiratot terjeszsenek Széll Kálmán miniszterelnök elé. Vállalatunk elő akarván mozdítani a főszerkesztő buzgólkodását, az iparosok és munkások támogatására, a gróf Szápáry-féle mozgalom propagálására a megyei központokon **ipari szaktalpok**at indit meg. Ilyen vállalatok alapítását befejeztük **Miskolc — Diósgyőrön, Kassán** és folyamatban van **S.-A.-Ujhelyen, Munkácsán és Szabadkán**. Főszerkesztőnk ily nagymérvű elfoglaltsága legyen mentsége annak, ha némely ügyeit az óhajta szerint való időkből el nem intézhette.

Kőműves, kőfaragó és ácsmesteri tanfolyam.

Hogy a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri iparágak minél magasabb fokra emeltessenek, és a magyar iparnak ezen ágai minél értelmesebb és szakképzettebb iparosokat nevelhessenek, egy, az említett iparágakat felölő tanfolyam nyílik meg a magyar fővárosban, Budapesten.

A tanfolyam megtartására igen diszes, és a kor minden igényeinek megfelelő palotaszzerű épület áll már fenn Budapesten, a VII. kerület, Csömöri-út 84—86 sz. a. házban, mely építkezés most lett befejezve, és már ez évi iskolai évadban használatba fog vétetni.

A tanfolyamra, mint megvan állapítva, a beiratkozások 1901. évi szeptember hó 1-én kezdődnek és ugyancsak szeptember hó 5-ik napjáig tartanak, a fentebb leirt iskolai épületben.

A rendes tanulmányi idő három évet vesz igénybe.

Az intézetben nyert végleges bizonyítvány jogot ad a növendékeknek:

a) ha legalább három évi utólagos gyakorlatot kimutatni képesek, a **kőműves, kőfaragó** vagy az **ácsmesteri** iparnak önálló üzésére.

b) legalább három évi utólagos gyakorlat igazolása mellett, az illető az építőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság előtti **építőmesteri** vizsga letehetésére jogosultá lesz.

A tanulók a végbizonyítvány alapján az illetékes iparhatóság részéről munkakönyv kiadását igényelhetik.

Azok a tanulók, a kik valamely középiskola négy alsó osztályának sikeres elvégzése után lépnek az intézetbe s itt a három évi tanfolyamot eredményesen elvégzik, a katonai szolgáltnál az egyéves önkéntesség kedvezményében részesülnek.

Az intézetbe rendes tanulókat felvétetnek azok a 15. életévet betöltött, ép testi szervezetű egészséges ifjak, a kik a polgári iskola, gimnázium, vagy reáliskola négy alsó osztályát elvégezték, továbbá, a kik az építő ipari szakiskolák két első osztályát jeles eredménnyel végezték. A jelentkezésnél az illetékes elsőfoku iparhatóság által hitelesített bizonyítványt kell igazolni, hogy a tanuló az építő ipar terén már foglalkozott s legalább egy nyári szüni-

nek megfelelő két hónapot az építő ipar terén gyakorlati foglalkozásban töltött.

A jelentkezésnél szükséges iratok:

1. Keresztlevél vagy születési bizonyítvány.

2. A tanuló által elvégzett összes középiskolai osztályokról szóló bizonyítványok.

3. Az elsőfoku iparhatóság által hitelesített gyakorlati bizonyítvány.

4. Községi, városi vagy megyei orvos hivatalos bizonyítványa arról, hogy a jelentkező védhímlővel másodsor is be van oltva.

Azok a jelentkezők, akik nem közvetlenül a középiskolából szándékoznak az intézetbe lépni s iskolai tanulmányaikat legalább egy félével előbb megszakították, erkölcsi bizonyítványt is tartoznak előmutatni.

A felzetendő díjak: Felvételi vizsgálat díja 6 korona, beiratási díj 4 korona, szertári biztosíték 6 korona. A tandíj félévenként 20 korona.

Az intézet igazgatósága készséggel ad bővebb felvilágosítást.

Megverte a városi hajdut.

Dudás Lajos nevű parasztembert a városi hajdu a napokban közszendháborítás vétsége miatt le akarta tartóztatni. A paraszt ellenszögült, dulakodni kezdett a hajduval és azt több ütással súlyosan megsértette. A hajdu segélyére érkezett társai aztán lefogták a rakoncátlan parasztot, s tartóztatván, bekisértek az ügyészség börtönébe. A kir. ügyészség most közszendháborítás és hivatalos közegnek titteles bántalmazása miatt emelt vádat a megvadult paraszt ember ellen.

A legmagyarabb főherceg József, aki nem csak élénk figyelmé tárgyává teszi a parancsnoksága alatt álló magyar honvédség érdekeit, hanem mint jó magyar mezei gazda is általános tiszteletnek örvend, Kisjenőben (Arad megye) lévő nagy uradalmában 500 korona jutalmat osztott ki az aratók között, amidőn azok az aratást teljesen befejezték. Valóban követésre méltó szép példa az uradalmak tulajdonosainak.

Hol vannak a magyar ministerek? Az ebbőségben, aki csak szerét teheti, siet elhagyni a városokat, s felkeresi a mező virányait, az öserdők lombkoszoruinak árnyékát, vagy siet az üdülő fürdőhelyekre. Így a magyar ministerek is elhagyták a fővárost. **Széll Kálmán** miniszterelnök Ratóton, a birtokán üdül, **Plósz Sándor** igazságügyminiszter Pécézen nyaral, **Wlassics Gyula** közoktatásügyi miniszter a csorbai-tó környékén van, **Darányi Ignác** földmivéleli miniszter **Fenyőháza**ra sietett a meleg ellen, míg **Lukács László** pénzügyi és br. **Fehérváry Géza** honvédelmi miniszterek Gastein fürdőhelyen időznek. Ez időszereint tehát a magyar fővárosban csupán **Hegedűs Sándor** kereskedelmi miniszter tartózkodik. A ministerek távollétét közöljük, nehogy valaki, akinek éppen kihallgatásra jutni óhaja lenne, hasztalan utazást tegyen a székesfővárosba.

Japáni házassági hirdetés. Egy francia lap közli egy japáni házassági hirdetés fordítását. Míg nálunk az eféle hirdetések egészen prózaiak, Hoinjioshi, a japáni szép, ki a Yokohamában meg-megjelenő „Kanarewa Simaum“-ban keres e már nem szokatlan uton férjet, egészen költői nyelven ír. A hirdetés így szól: „Nagyon csinos asszony vagyok, sűrű hajam felhőként hullámszik, arcom selyemfényű mint a virág, természetem hajlékony, mint a fűzfa és szemöldöm a növekvő félholdhoz hasonlóan íveltek. Van elég vagyonom, hogy kéz a kézben andaloghassak kedvesemmel az életem át, nappal a virágokat, éjjel a holdat nézve. Ha akadna egy esinos, fiatal ur, művelt, okos, ügyes és jóízű, szivesen egyesülnék vele az életem és megosztanám vele később azt a gyönyörűséget, hogy egy rózsaszínű sirba temettesem.“ A bájos Hoinjioshi pontos címét nem tudjuk, de talán elég, ha csinos urak,

kik a kezére vágnak, hogy később vele pihenhes-senek a rózsaszínű sirban, egyszerűen megcimezzik a levelet nevére Yokohamába, Japánba.

Az okleveles cigányvajda. **József** főhercegnek Kisjenőn volt tartózkodása alatt egy cigánycsoport érkezett Kisjenőbe, hogy a főherceg elé járuljon. A szolgabíró azonban a cigányokat kizavarta a városból. A cigányok vajdája, **Angyal Jankó** azonban e határozattal megelégedett nem lévén, kijelentette, hogy: ő „a fővajdához“ **József** főherceghez felebbez. Ámde személyesen nem juthatott a fővajdához, minek folytán levelet írt a főherceghez, melyben kérte, hogy a „fővajda“ ismerje el őt „vajdának“ és engedje meg neki családjával Kisjenőn letelepedni. E levelet, mely cigánynyelven volt írva, a főherceg megkapta, és a kérelmező számára kiadta a kért „vajda-okmányt“, melyben nevezett az Angyal-család vajdájává nevezi ki. Az érdekes okirat két nyelven van írva, a baloldalán magyarul a jobb oldalán pedig cigány nyelven s tartalma, következő: „Kedves vajdám. Dohányosi levelemben arra kértél, hogy ismerjelek el vajdának családjad felett, a kik megválasztottak. Örömmel engedek kérésednek, mert tudom, hogy nagyon jó vajda vagy. Elismerlek vajdának családjad felett. A nagy Isten adjon neked, nődek és gyermekeidnek szerencsét, egészséget és hosszú életet. Alcsuth. **József** főherceg. A kinevezési okmányt a fővajda a vajdának **Nagyváradra** ajánlott levélben, postán küldte el e czímmel: „Angyal Jankó cigányvajdának“, **Nagyvárad**, a cigánysátrak között. Egyben megengedte a főherceg, hogy a vajda a családjával Kisjenőn letelepedhetik és a vajdától az ez által eddig használt faragott czífrázatu vajda botot száz forintot megvette.

Tele van a pokol. Irország fővárosában, a szinkörben „Faust“ című darabot adták. A darab folyamán az egyik színész és színésznőnek el kell sülyednie. A sülyesztő le is eresztették s a színész és színésznő, akik mindketten angolok voltak, lebu-tak ugyan; de a sülyesztő gépezete romlott volt s nem sülyesztette el egészen a színészeket, s fe-jük kilátszott. E jelenetre a karzatról egy ott volt hollandus lekiáltott: „Hát már annyira tele van a pokol angolokkal, hogy ti nem férték bele?“ A közönség jól nevetett a hollandus szavain, mert tudja mindenki, hogy a hollandusok és bürök egy nemzet s így az angoloknak most esküdtt ellenségei.

Mitől félt az urnó? „Ah, kedves orvos ur, szolt egy fogát kibuzatni szándékozó urnó, a fogorvoshoz, én nagyon félek.“ „Oda se neki, Nagysád,“ vigasztalá az orvos, „a foghuzás nem fájdalmas és csak egy perczig tart!“ „Igen ám orvos ur, de én attól félek, hogy ön nagyon drágan dolgozik, fejte meg az urnó félelmének okát.“

Lincoln hamvai. Lincoln Abraham hamvainak, írja egy amerikai lap, eddig nem volt állandó nyugóhelye. A holttestet 1865-ben nagyszerű gyásznapélyek közt előbb Lincoln szülővárosába, Springfieldbe vitték Illionisban. Ott május 4-én az Oak Ridag temetőben helyezték sirba, amelyből 1874-ben kivették és ugyanabban a temetőben egy pompás síremlék alá egy másik sirba helyezték. Ebből a sírből a holttestet még abban az esztendőben el akarták lopni, a gaz tolvajok már ki is mozdították helyéből a koporsót, amikor elriasztották őket. A holttestnek ezután se volt nyugalma. A sírből fölött levő emlék kezdett szétmállani és végre olyan állapotba jutott, hogy le kellett hordani, hogy helybe ujat építsenek. Lincoln, valamint az ugyanazon sírbólba temetett nejeinek és két fiának a földi maradványait kivették a sírből és ideiglenes sírba helyezték. Nemrég, amikor az új mauzóleum elkészült, a négy koporsót kivették ideiglenes helyéből és visszavitték a tulajdonképeni sírba. Lincoln egyetlen még élő fia **Róbert Todd Lincoln**, ki Garfield elnök alatt hadügyminiszter volt, a koporsók visszavételének szertartásán nem vehetett részt, azóta azonban meglátogatta atyja sírját és akkor arról győződött meg, hogy a koporsót most is úgy helyezték el, hogy nincs teljes biztonságban. Nehogy az 1874. évi gaz rablómerény-let ismétlődessen, Lincoln koporsóját a sírban erős fallal veszik körül, hogy rabló-kéz hozzá ne férhessen.

Hogyan nyaraljunk.

Irta: Dr. Novotny Lajos.

A kinaiak akkor fizetik orvosukat, ha egészségesek. Ha betegek, megszűnik a járandóság. A kinaiaknál nagyon kifejlődött a prophylaxis.

Ez olyan része az orvosi tudománynak, mely avval foglalkozik, hogy miként kerülhető el maga a betegség. Nálunk magasztosabb ideák sarkalják orvosainkat a prophylaxis kiművelésére. Ide tartozik a nyaralás. A nyaralásnak igen nagy fontosságot tulajdonítunk. Gyógyítani akarunk vele, hogy elejét vegyük sok bajnak.

Tudományos alapon, természettudományi bázison törekszünk a helyesre, az igazra.

Mikor válik igazán javunkra a nyaralás?

A fenyekek közé, a mohos sziklafalak alá, a csörgedező patakhoz, hol az erdők illatja édes kábulatba ejt, kellene mennünk? Ez még nem nyaralás.

Ez költői phrasis, mert az élet realismusa rögtön avval fujja le róla a himport, hogy a nyaralónak laknia is kell valahol, ennie is kell valamit.

E két prózai dolgon fordul meg a nyaralás, az ideálisan vett vidéki tartózkodás hasznosága s egészségünkre való áldásos befolyása.

Falun a házak alacsonyok, nedvesek. Szellőtetésük hiányos, rossz. Ablakaik alacsonyok, légmentesen nem záródnak. A legtöbb helyen a szoba agyaggal kitapasztott. A szoba levegője megtelik éjjelre talajlajeggel.

Falun a levegőben éppen annyi az éltető levegő elem, az oxigén, mint városokban. Csak egy az előnye. A lég illatos, elrontja a jó haát. A szoba levegője azonban elrontja a jó haát. A trágyadomb bűzével az udvaron, a ház előtt, az ablak alatt, egyik szomszédnál épügy, mint a másiknál.

E rövid vázlatból láthatjuk, hogy nyaralni nem annyit tesz, mint falura menni. Egészséges jó vidéket kell felkeresnünk. Kedves helyet, hol kellemes a lakás, hová a higiénia már kiterjeszté áldást hozó karjait. Hegyes, erdős vidékre vonuljunk, hol mélyebben, erősebben szedjük magunkba a balzsamos levegőt. Hol tágul a tüdő, a mellkas. Tágul... de miért, az éltető elem okozza ezt? Nem.

Magas helyen ritkább a levegő, tehát többet s többször kell lélegzenünk. S ezáltal munkára sarkaljuk, működésre ösztönözük elpetyhült tudónkat. Kiszellőztetjük alaposan.

S minthogy az éltető kimutatta, hogy a vérkeringés gyorsasága, erőssége függésben van a légvételek számával, könnyen átláthatjuk, hogy a véráram minősége s energiája

hatalmas, igen nagy anyagcserét hoz létre testünkben.

Villámcsapásként hatja ez át idegeinket, izmainkat. Jókedvre, vigságra hangól, dalt fakaszt ajkainkra.

Az oxigén, az éltető elem, tehát itt is csak az, a mi ott, csak hogy nincs füsttel, utczaporral átitatva.

De annak a jókedvnek, vig hangulatnak még más oka is van. S ez a táplálkozás.

Vidéken a tápanyag egyszerű, tehát könnyen emészthető; inkább a növényvilágból való, tehát könnyen áthasonulható. Verré válik, éltető nedvvé, még mielőtt convulsiókat okozna.

Hogy szelidek és nyugodtak, jókedvre hangoltak lehessünk, a földolog a lakás s a jó étkezés.

De vegyük még hozzá azt is, hogy a fenyekek balzsamos illatja feledtetni velünk a mindennapi élet apró-cseprő bajait. Gond nélkül hajlunk fejünket nyugalomra, gond nélkül ébredünk.

S e semmittevésbe, hogy unalmunkat üzzük, átbarangoljuk a rétet, az erdőt, felkuszunk a mohos sziklafalra, lehajlunk a csörgedező patakhoz s játszi kedvvel, pajkosan szüresöljük a hűvös habokat. Hazamenvén, bokrétát kötünk a rétet virágos szőnyegén s örömmel nyújtjuk annak — kit szeretünk...

Mosolyogva látjuk, mint izeg-mozog a komor phizologus; az ítéletében sújt komoly bírót, az epés politikus s a vén nagynéni. Szóval feledünk a nyájás, kék ég alatt mindent, a kultura teremtette békéből a természet szabad gyermekeivé lettünk, ott játszunk annak ölen, annak keblén s önkéntelen eszünkbe jut egy böles király mondanása, hogy az embert Istenünk nem tudónak de postakocsinak teremté.

Csak hogy az ő idejében a postakocsis nem ruganyos hintón, nem továbbrobogó coupén, de gyalog tette meg útját s lovon, ha sietett.

Szóval kövessük a természetet, mint egyenes utat. Akkor nem szorulunk — prophylaxisra.

El valamely vadregényes tájra, vadziklötombok közé, csergedező hegyi forrás mellé, oda, hol ezredévtől mohosult kőzetek verik vissza ujjongó énekünk, vig dallamunk. El el oda... de csak úgy, ha erszényünk engedi.

Az elemi csapások okozta károk.

Általában tudva van a mezei gazdaközöség körében az, hogy az elemi csapások által okozott károk esetében, az elemi csapás által sújtott termelő föld után kivetett adókat az

állam nem hajtja be, hanem azokat, ha a kár kellőleg bejelentetik leiratja.

A leírás körüli eljárás meghatározza, hogy a kisbirtokosok, illetve a mezei gazdák szóval jelenthetik be maguk, vagy képviselőikben más által a károkat, a nagybirtokosok és uradalmak azonban kötelesek írásban jelentést tenni.

E határozatok az utóbbi időben nem tartattak be, amennyiben az uradalmak nem adtak be írásbeli jelentést a pénzügyigazgatóságokhoz.

A m. kir. pénzügyminiszter tehát most egy szigorú rendeletet bocsájott ki a pénzügyigazgatóságokhoz, melyben meghagyja az uradalmaktól, hogy szorosan megköveteljék az uradalmaktól és a nagybirtokoságtól, hogy a bejelentést mindenkor írásban tegyék meg és csak ha ez megtörtént, bocsátkozzék a pénzügyigazgatóság az adó leírásának tárgyalásába; ellenkezőleg azonban a kisbirtokosoknak, illetve mezei gazdáknak szóbeli vagy képviselői jelentését is fogadja el, és tárgyalja, még pedig a *legszélesebb terjedelemben és a legtovább menő méltányossággal*; végül utasítja a miniszter a pénzügyigazgatóságokat, hogy minden egyes bejelentett kárnál az igazgatóság kebeléből kiküldendő egyik tisztviselő jelenjék meg a helyszínen, szerezzen ott magának a helyzetről meggyőződést, és jelentést tegyen a pénzügyigazgatóságnak, amely köteles aztán az adóleírásra iránti tárgyalást a leggyorsabban befejezni s a leírást elkészíteni!

Hogy a miniszternek e rendelete kiválólag a kisbirtokosok, illetve a mezei gazdák érdekében kelt, azt magából a rendeletből mindenki első tekintetre beláthatja; de különösen hálára kötelezte le maga iránt a pénzügyminiszter a mezei gazdaközöséget, rendeltének azon kifejezésével, melylyel utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy a tárgyalást a legszélesebb terjedelemben és a legtovább menő *méltányossággal* végezzék.

Eddigél a méltányosság nem valami nagy, és a gazdaközöségre előnyösnek mutatkozott szerepet játszott az ily adóleírás tárgyalásoknál; most a miniszter a gazdaközöség érdekében maga, nyomtatékosan hangsúlyozza a méltányosságot, ennél az eljárásnál.

Legkisebb kétség sem fér ahhoz, hogy a miniszteri rendeletnek üdvös hatása lenni, s hogy a gazdaközöség jogos adóleírás követelményei pontosan, gyorsan s a mi a legfőbb, a legtovább menő méltányossággal lesznek elintézve; mit hinnünk kell nem csupán azért, mert ismerjük a miniszter erélyét, aki kiadott rendeleteinek mindenkor tudott és tudni fog most is, ez esetben is, érvényt szerezni, másrészt pedig, mert bízunk a pénzügyigazgatóságok közelestantudásának érzetében, mely nem fogja engedni az ügyben a laza eljárást; és mert ezt hisszük, ebben bízunk a magyar mezei gazdaközöség nevében, a legmelegebben üdvözöljük Lukács pénzügyminiszternek e most kibocsájtott s eredményében messze kihatónak ígérkező rendeletét!

a—s.

Az ország tisztviselői.

Van hazánknak a különféle szakmájú napszámosai között egy oly szakma, melynek napszámosai nem kalapácsal, nem veszővel, nem fejszével keresik napi kenyerüket, nem a nyers erővel, hanem a szellemmel, észszel és tollal szolgálják a hazát és nemzetet.

E napszámosok az ország tisztviselői.

Ezek a napszámosok, mint az igavonó állat tölják, huzzák az ország szekerét nap-nap után, s javadalmazásuk mégis oly csekély, hogy abból megélni, főleg ha nagyobb családdal áldotta meg az ég őket, lehetetlen. Ez a helyzet tarthatatlanná vált már, s az ország tisztviselői mozgalmat indítottak meg, kérelmeztek, kilincseltek a kormánynál, megkeresték a törvényhozó testületet is, s kértek, könyörögtek, hogy fizetés felemelés által javíttassék helyzetük, és rendeztessék nyugdíjintézetü alapluk.

A kormány, mely a méltányos kérések elől sohasem zárkózik el, ez alkalommal is igazolja méltányosságát, és már ki is dolgozott egy tervezetet az ország tisztviselői helyzetének mikénti javítására, és a nyugdíjalapnak helyesebb rendezése céljából, s e tervezet testté való válása már csak rövid idő kérdése.

Ez igen szép, és igen helyes, mert az írás szerinti is: „a munkás méltó az ő munkadíjára.” Amde ez a kormányintézkedés csak is az állami tisztviselők helyzetére és nyugdíjalapjának rendezésére vonatkozik.

Van azonban Magyarországon egy más tisztikar is, mely a kormány atyáskodó gondoskodását eddig nem élvezte, és jelenleg sem élvezzi.

Ez a tisztikar: a községi tisztviselők kara, melynek helyzete bizonyára van oly mostoha; ha nem mostohább, mint a minő az állami tisztviselők helyzete.

A községi hivatalnokok, minők a községi és körjegyzők a községi bírák, a községi gyűmök, mind oly silány javadalmazásban részesülnek, a mely, mint a magyar közmondás tartja: „A megélhetéshez kevés, az éhenhaláshoz sok.” Ezekre a tisztviselőkre nem terjed ki az állam figyelme, mert ezek a község választottjai; a község javadalmazottjai.

Igen ám, csak hogy a községek évi előirányzatai oly szűkmarkuan vannak összeállítva, hogy azok keretében a községi tisztviselők silány javadalmazását, még ha akarná is javítani a község, alap hiányában képtelen, de képtelen a nyugdíjalapot is rendezni.

Higgadtan tekintve e helyzetet, mely következtetést vonhatunk le abból. Nem egyebet, mint azt, mit lapunk, mely a társadalom minden osztályának jogos és méltányos kívánalmainak mindenkor hű tolmácsa, már több ízben szóval tett: azt tudnillik, hogy a közigazgatás államosítása, ugy a vármegyék, mint a községi közigazgatásra nézve is, mielőbb keresztül viendő, mert csak így és akkor lehetséges a jelenlegi közigazgatás sanyaru kenyerén tengődő megyei s főleg a községi tisztviselők helyzetét segíteni egy, mint a kormány azt most az állami tisztviselőknél tervezi, ha ezek is állam tisztviselőkké válnak.

TÁRCSA.

A KÉM.

Irta: Kornai István.

Táborra sereglett Debrecezenek népe
A nemzeti kormány jöttének hírére.
A város piacán együtt állnak ezrek.
A téli hidegre még ügyet se vetnek.
Gyöngye szel keltette erdő susogása
A várakozó nép lassu morajlása.
Mi fog ma történi, sorra találgatják...
Veszélyben a nemzet és az új szabadság!

„Mért is jöttök hozzánk, a mi városunkba?
Még majd az ellenség ide jön nyakunkra!”
Il szavak hangzanak egyik civis ajkán.
„A' biz' igaz, így van!” hajtja helyben néhány.
Megfelel melletők egy ifjú keményen.
— Csak e napot várja s ő is harcra mégyen: —
„Micsoda bolondot beszélnek itt kendtek?
Ha Kossuthot hallják, másképp viselkednek!”

„Körülveszik mindjárt és kérdezik tőle:
„Hallotta Kossuthot? Beszéljen felőle!”
Nincsen szükség arra: itt vannak már, jönnek!...
És az emberek mind egy pontra figyelnek.
All már Kossuth Lajos fenn az emelvényen.
Büvöletes arca végig néz a népen.
Mindenki elnémul, minden szem csak rajta...
S isteni beszédre zendül meg az ajka.

Milliók keserve árad szét belőle,
Milliók bizalma támad új erőre,
Milliók fájdalom változik haragra
S milliók haragja zúg a zsarnokokra!...
Mintha egész nemzet állna talpon ottan,
S egész nemzet állna harcra kész sorokban,
Szabadság hóhérit pokolra kergetni:
Oly halálra elszánt most ott valamennyi!

A debreczeni nép, az a büszke fajta,
Melynek, ha közsön, csak megbillen kalapja,
Lelkesedés izzó mámorába szédül,
Egy akarat tör ki minden szív mélyéből.
Mely mintha mindegyik kicsérélve volna
És helyökben Kossuth láng-szive dobogna.
Dörgő vihar-verte és erdő zúgása
A tomboló tömeg öröm-rivalgása.

... S mikor már távozni készül Kossuth, tődel
A sokaság hozzá közelről, távolról.
Megrendül s hullámszik, mint a földindulás,
A melynek nyomán kelt egykor feltámadás...
Boldogok azok, kik a kezéhez férnek,
Vagy legalább csak a ruhájához érnek.
Kisérői alig tudják körülvenni,
Még egyszer szeretné látni őt mindenki.

S egyszerre egy ember nyomul be a körbe,
Kossuth lába előtt leborulva földre.
A sok körülálló meghökkenve nézi,
S ő kétségbeesett hangon kezd beszélni:
„Össz meg, össz meg, őh isten küldöttje!
A sötét pokolnak vagyok a szűrtőtte!
Én is vesztére törtém a hazának, —
Kém vagyok, kéme én a zsarnok kutyáknak!”

Bécsi magyar volnék, — de vagyok csak bécsi.
Magyarstígonat már csak vérem pecsétli!
Az osztrák pribékek engem fölfogadtak,
Minden árulását aranyakat adtak.
Rászolgáltam én a császár aranyára,
De bármily bőkezű — jobban a halálra!
Milyen hitvány lettem, most látom, most látom!
Oh, de hallottalak, — s öröm lesz halálom!”

S elfutad a hangja... Megdőbvenve állnak,
Kik ott körülötte tanui szavának.
Magasztos arczával Kossuth rátekinve,
„Kelj föl! szabad vagy!” szól és kezével inte.
Földriad e szóra: „Szabad vagyok? nem! nem!
Czudar életemet, még ezt sem érdemlem!
Magyarok, kötelek, lánczot a kezemre!
Vigyetek mielőbb, még ma vesztőhelyre!”

„Megállj! — felel Kossuth — szabad vagy és honvéd.
Fegyverrel és hazád' s új szabadságod védél!
Szabadságra mindig méltó az a férfi,
A ki meg tud térni — s a halált nem féli!”
Az új honvéd arca e szók hallatára
Kipirul, lábzan ég, s ujongva kiáltja:
„Az első csatában első sorba rontok,
Ott fogok meghalni, — s akkor leszek boldog!”

A cigányok.

Irta: József főherceg.

A legmagyarabb főherceg, a m. kir. honvédség főparancsnoka nem csak jó magyar és jó katona, hanem egyszersmint kitűnő író is. A „Magyarország Monografiája” című nagyszabású most megjelenő műben egy érdekesítő cikk jelent meg a „Cigányokról,” a főherceg tollából. A cigányokat senki sem ismeri jobban, mint József főherceg, a ki a vándorcigányok nyelvét is tökéletesen beszéli. Cikkében mindenre kiterjed a fenséges író, s így szól cikkének egész szövege:

Ki nem látta hazánk területén azokat a kóbor csapatokat, melyek nyomorult gebektől vonatva, ernyős szekereken faluról-falura vándorolnak? Ki nem ismeri azokat a barna jövevényeket, kik a helységek végén putrikban tengetik inséges életüket? Kinek a szíve nem érzékenyedett el ama kesergő nóták hallatára, melyeket újmagyar zenészeink huznak? Ki nem járta gyors ütemű csárdásaik mellett a friss magyart? Bizonyára mindenkinek feltűnt e vendégeink sötétbarna, olajszínű, minden más európai néptől különböző hosszukás arca, villogó, nyugtalan sötét szem, szép metszésű, de vastag piros ajku szája, göndörségre hajló borzas fekete haja, sugár és hajlékony testalkata, apró keze, lába s örökké vidám, tréfálkozásra hajló természet.

Aki elsétál Budapesten a Rózsahegyre Gülbaba sírházhoz, a lahorei klastromnak néha oda zarándokló derviseiben ilyen természetű és ilyen arczonású embereket lát; ha beszédjüket hallja, ismerős hanghullámok érintik fülét, aki tudja a cigányok nyelvét, meg is ért abból a beszédből itt-ott valamit. Mert a cigányok a Himalaja aljáról özönlöttek szét s e hegység neve a cigány nyelvben is azt jelenti, amit a hinduban, t. i. hó-viselő.

Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni a közigazgatás államosításának szükségességét; a már eddig előadott sok és nyomatékos indokok mellett, a most felemlített szomorú helyzet is, egyik erős érvelése a szükségességnek.

Legyenek tehát rajta maguk a közigazgatási, főleg pedig a községi tisztviselők, hogy ez az államosítás mielőbb megtörténjen s általa helyzetükön segítve legyen, szem előtt tartva mindig a közmondást: „Segíts magadon, az Isten is megsegít!”

Cs.—a.

Féktelen szenvedély rabja.

Hiba és szenvedély nélkül ember alig létezik. Gyarlóknak születünk, gyarlókká nevelkedünk, s gyarlóságunk hű kísérője életünknek bölcsönktől kezdve, koporsónk lezártáig; ezt tagadni senki sem fogja.

De a gyarlóság mellett bir az ember szellemi erővel is, melyet, ha csak kissé feszít is meg, nem mondjuk ugyan, hogy minden gyarlóságából képes kivetkezni, de mindenesetre sokban enyhítheti a gyarlóság okozta és előidézte szomorú következményeket.

Az emberi gyarlóság kifolyása: a hiba s főleg a szenvedély, mely utóbbit a legmegvetendőbb, legutálatosabb azonban a testi vágy féktelen szenvedélye.

Szemleli erővel kell, és lehet is e féktelen szenvedélyt elnyomni; de sajnos, nem minden emberben van kifejlődve oly nagy mérvben a szellemi erő, hogy azzal féktelen szenvedélyének ura tudjon lenni!

Ily szomorú példát látnak nem egyszer, s ily szomorú példa volt a *Pintér* János esete Sopronban, aki testi vágyának féktelen szenvedélyét leküzdödni képtelen volt, s a lejtőn rohant lefelé mindaddig, míg a börtön sötét éjjeleibe bukkott.

Már 47 éves volt *Pintér* s szenvedélyének ellent állani nem tudván, nőt vett egy csinos fiatal leányt. Alig tartotta meg azonban esküvőjét, egy *Szabó* Erzsébet nevű asszony feljelentette, hogy *Pintér* vele még 1898-ban, mai napig is fennálló törvényes házasságot kötött.

A bíróság kérdőre vonta *Pintért*, s miután *Szabó* Erzsébet a házasság fennállását beigazolta, a féktelen szenvedélyes embert letartóztatták. Ekkor elő állott a harmadik feleség is, *Helyei* Mari személyében, aki ismét beigazolta, hogy vele 1877-ben lépett, jelenleg is érvényben lévő házasságra *Pintér*.

A testi vágyak e féktelen szenvedélyű emberét, aki e szavakkal:

„Gyarló, bűnös ember vagyok,“ beismerte bűnét a bíróság 3 évi börtönrre ítélte, miben *Pintér* meg is nyugodott.

A legutólatosabb azonban e féktelen emberről az, hogy a bíróság előtt képtelen volt megmondani, hány gyermeke van, csupán az első feleség jelenté ki, hogy neki *hét* gyermeke van *Pintértől*.

Ez az ember tehát hét gyermeket hagyott az állam terhére és három nőt álladoztatott féktelen testi vágyának.

Dundorral fordult el a halgatóság e bűnügy tárgyalásától, és a hét gyermek anyja teljesen meg volt törve e gazság felderítésének hallatára, míg a másik két asszony nevetve hallgatta végig az ítéletet.

E két nő méltó az emberiség megvetésére épp úgy, mint maga az elítélt!

p—i.

zésével. Általában ezen intézkedések mind- eddig nem nagy sikerrel jártak, mert talán nem vették kellően számba a cigányok természetét.

Pedig különösen a kóborló, sátoros cigányok állandó letelepítése, népművelődés szempontjából is igen fontos dolog hazánkban. *E sorok írója megkísérelte a nagyobb csoportos telepítést*; de ez több akadályba ütközött. Kevés volt az a kísérletre fordított idő, tekintve a nép vad erkölceit és műveltségének alantas fokát. A közigazgatási hatóságok véleménye szerint a csoportosított telepítés sok nehézséggel jár s közbiztonsági felügyelet szempontjából is célszerűbb volna, ha községeinket osztlanak el. E cikk írója épen a községeket akarta a költségtől és a fáradságtól megmenteni akkor, midőn több dunántúli megye elkobozta az oláh cigányok lovait és szekereit, anélkül, hogy előbb gondoskodtak volna e félvadak elhelyezéséről. Tagadhatatlan, hogy a népnek a cigányoktól való idegenkedése szintén nehezíti a telepítést. Ez idegenkedés némileg jogosult is, mert Indiának e fekete fia bizony meg lehetően rakoncátlanok. És még fokozódik az idegenkedés, ha tudomására jut a föld népének, hogy a cigányosság bizonyos kedvezményekben (ingyen élelem, ruházat) részesül. De e nélkül merő lehetetlenség munkához szoktatni ezt a munkától fölötté irító népet. Nagyon valószínű, hogy vaskézzel, következetes irány- lyal községeinket is lehet foganatosítani a telepítést, de ez sok költségbe kerül az állam- nak és sok kellemetlenségbe a községeknek. Talán a közigazgatás államosításával lehetne véglegesen megoldani ezt a kérdést is. A telepítendőket el kell látni lakóházakkal, alkalmas munkát adni nekik és őket a munkára nevelni.

(Vége következik.)

Vasúti menettérítési jegyek Szt.-István napjára

A magyar államvasutak a Szt. Istvánnapi ünnepek alkalmából mérsékelt menettérítési jegyeket ad ki Budapestre és vissza, oly formán, hogy az I osztályú kocsiiban két II. osztályú, a II. osztályúban két III. osztályú, és a III. oszt. kocsiiban egy II. osztályú jegy váltandó. A jegyek augusztus 15-től 20-ig adatkak ki; a visszautazásnak augusztus 20—21 napján, kell történnie, de augusztus 20-a előtt az ily jegyekkel visszatérni nem lehet, sem az utazásközben az utat megszakítani nem szabad. A jegyeket az utasok Budapestre érkezve, felmutatni kötelesek, de nem kell leadniok, csak mikor haza érkeznek, ott adják át a jegyeket.

Arató-ünnepek.

A földmívelési miniszter különösen ajánlotta a nagybirtokosoknak, hogy a régi jó magyar szokáshoz képest, arató ünnepeket tartsanak; eredménye is lett, amennyiben a gyulavári gr. Almásy birtokon, továbbá a boldvai uradalomban, nemkülönben a gyomai, és ludasi nagybirtokon rendeztek az illető uradalmak és birtokok tulajdonosai aratóik részére igen szép arató-ünnepeket, mely alkalommal az aratókat meg is vendégelték.

Kertészek kiképzése.

Budapesten az István-telki kertészeti tanintézetben az 1901—1902. tanévre még néhány hely üresedésben van. Az intézet nyilvánossági joggal bir, van hat elemi és négy kertészeti évi tanfolyama. A végzett növendékek állam- érvényes kertész-képesítő-bizonyítványt nyernek. A fővelére nézve, az intézetet fenntartó budapesti országos első gyermekmenedék egyesület ad fölvilágosításokat. (Budapest, IX. kerület, Vendel-utca 3. sz. a.)

Mezőgazdaság.

Állattenyésztési jutalmak kiosztása lesz *Tolnamegyében* szeptember hó 2-án, amidőn is a tenyeszlovakra lesznek jutalmak adva. *Verebélyen* pedig ugyanakkor tenyeszmarháknak lesznek jutalmazva, míg *Pápán* szept. 10-én, szarvasmarha, sertés és baromfi jutalmazást végül *Szényszérvén* ugyanakkor hasonló jutalomkiosztás lesz. Mindezen jutalmak kiosztásához a földmívelésügyi miniszterium segélyt utalványozott.

Uj ellenségét fedezték fel a szőlőnek a nagyváradi szőlőhegyekben. Ez ellenség, egy eddig meg nem fejtett megbetegedése a szőlő firtjeinek. A tudományos vizsgálat azt vélelmezi, hogy a betegséget a firtökön kifejlődő *gomba* nem okozza; hogy mi legyen e betegségnek orvossága, eddigelő felfedezve nincsen. A filoxera által elpusztított szőlőkben ujonnan ültetett s már szép fejlődésnek indult szőlők tulajdonosai most remegnek ismét ez új szőlőbetegség miatt.

Az első szövetségi baromfienyésztő-és értékesítő-telep. Az Országos központi hitel- szövetséget mult évben a szövetségi gabonarakarátok szervezését és fölállítását kezdte el, az idén a baromfi-tenyésztés és értékesítés terén tette meg az első fontos lépést, a midőn Kolozsvárt létesítette az első szövetségi baromfienyésztő és értékesítő telepet. Ez nem különálló szövetséget ugyan, hanem a kolozsvári magyar és központi hitelszövetkezetnek egyik külön üzemeltetése. Terv szerint e köré csatlakoznak a többi kolozs megyei hitelszövetkezetek. Kolozsvárt lesz a főtelep, vidéken gyűjtő- telepeket állítanak föl. Kolozsvárt most volt az alakuló gyűlés. A földmívelési minisztert *Hrebly* Emil baromfienyésztési felügyelő képviselte, ki ez alkalommal a baromfienyésztés kérdéseit fejtegette és ismertette azokat a fajokat, a melyeknek tenyésztése legnagyobb haszonnal jár.

A romániai termés. A júliusi esős idő meglehetősen ártott a romániai termésnek, mely azonban még most is sokkal kedvezőbb, mint az utóbbi öt esztendőben volt. A buzatermés 23—24 millió hektoliterre becsülük. A tavalyi termés 19897 millió hektoliter volt. Az árpa, zab, rozs is jó termést ígér. A tengerivel be- vetett terület tetemesen gyarapodott, maga a növény szépen fejlődik és bőséges termésre van kilátás. Csak a gyümölcs és a szőlő nagy része ment tönkre. A többi czikkben erős kivitelre számíthatnak.

Hol termett az idén a legtöbb buza?

Erre a kérdésre a Londonban székelő kanadai konzul felel meg, aki arról ad hírt, hogy *Kanadában* az idei buzatermés páratlanul áll az ország törté- netében. A többi tartományokban is szokatlan bő- aratás volt. *Manitóbában* pedig és az ország észak- nyugati részén a termés mennyisége és értéke ak- kora: hogy *Kanada az idén az első helyen áll, az egész világ összes buzatermelő országai között.*

Sokféle.

Beteg levelek kórháza. Így nevezik tréfa- san a főpostán azt az osztályt, melyen a hiányos, vagy rossz címzés miatt kézbesíthetetlen leveleket kezelik. Pár igazán érdekes esetet mond el róluk *Csergő* Hugó, az *Uj Idők* e heti számában. Érkezik például egy levél ezzel a fölirással:

Adassék E levelem az Én
Kedves Fiannak
Borgyu mártónak tiszteletel-
buda-
pesten Helben
N V V m

A kórházban nap-nap után előveszik a leve- let, próbálja rajta a tudományát az egész orvosi kar, hiába „budapesten Helben“ nem találunk semmiféle „Borgyu mártón“-ra. Ekkor fölűnik az egyik vizsgálódónak, hogy a levél- len tízfiliere bélyeg van, noha Budapesten adódtott föl, pedig ha Budapestre szólna, elég volna hat filleres bélyeg is. Vagyis ebből arra következtet, hogy a levél vidékre szől s azzal, hogy „budapesten Helben“, a levélíró csak azt akarta mondani, hogy ő van Budapesten. Igen ám, de Magyarország nagy, hát hova szől? Ezen megint fönnakadnak. Egy másik vizsgáló- dó kockázatja azt a megjegyzést, hogy a „Borgyu“ név dunántúli tájszólás s ott hívják ugy a „borjut“. És ekkor hirtelen szemükbe ötlük a vizsgálódónak a levél egyik sarkában meghuzódó négy betű: „N. V. V. m.“ Érzik, hogy ott rejlik a titok kulcsa. Az egyik ráhibáz: „V. m.“, ez Veszprém megye lehet. Ez plauzibilis és ha „V. m.“ = Veszprém megye, akkor „N. V.“ bizonyára azt a községet fogja jelen- tenni, ahová a levél szől. A községi névtárban keresnek is rögtön egy veszprém megyei „N. V.“ betűvel kezdődő községet s megtalálják Nagy- Vázsonyt. Elküldik a levelet oda és Borgyu Mártón csakugyan megkapja az eddesszülője irását.

Semmi kétség, a mi postánk leleményesség- dolgában nem enged már a németnek sem, mely pedig egykor közmondásossá vált *Szefán* igazgatása alatt arról, hogy száz beteg levél közül kilenczvenkilenczet meggyógyított, illetve czéljához eljuttatott.

Fogunk-e repülni? A „kormányozható“ léghajók és repülőgépek modelljei egyre szapo- rodnak. Alig mulik el hét, hogy a lapok újabb találmány híret ne hoznak, mely a „repülés“ problémáját megoldja. Mindazonáltal eddig még nem repült senki és kérdés, hogy repül- hetünk-e valaha, mint a madár a levegőben, utazhatunk-e majd a levegőben ugy, mint most a földön és a vizen utazhatunk. Erről a kérdés- ről Reverchon, a párisi Cosmosban a következő- leg ír:

A legutóbbi évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a leggömb 30 óra hosszáig lebeghet föna a levegőben és hogy óránként 54 kilométert haladva, Párisról Kievig 1925 kilométernyi utat tud megtenni. Ezenkívül kisebb távolságokon nagyobb sebességeket is értek el, így Godard és Surcouf 1897-ben által 66 kilométert haladt óránként. De ezek a nagyszerű sikerek nem sokat érnek a kérdés megoldása szempontjából. A léggömb kormányozhatósága sem ér sokat, mert a léggömb nagyon is törékeny játékszere az erős légáramlatoknak: a viharok- nak és végre, ha valaki fölállná is a léghajó kormányozhatóságát, még mindig nagyon drága közlekedési eszközt teremtene az utasok szá- mára. A léghajózás problémájának megoldását — más szakemberek véleménye szerint is — csak a repülő géptől lehet várni, amelynek fajsúlya sokszorta nagyobb a levegőnél. Ez az állítás nem paradoxon, amint első pillanatra hinné az ember. A léggömbnek ugyanis abból a czelből, hogy meglegyen a szükséges ellen- álló képessége, érczburokkal kellene birnia, ami, ha a legkönnyebb anyagot választanók is, a léggömb fölújító erejét nagy mértékben csök- kenténé. Ellenben végünk egy lemezt, amely könnyedén hajlik a vízszintes sík felé és függő- leges irányban valami állandó erő hajtja. A közönséges légnymos ez esetben kétféle mó- don érvényesül, először mint fölemelő erő másodsor mint előre hajtó erő. E czelből elég lenne a lemeznek a hajtó erejét valamivel nagyobbá tenni, mint amekkora a levegő ellen- állása, hogy a készülék a levegőben fönn lebeg- hessen. Ez tehát nem lehetetlen. Hiszen ma- napság már oly könnyű motorokat készítenek, amilyenekről ezeltől 17 évvel, midőn Renard és Krebs e téren mint uttörők szerepeltek, senki még csak nem is álmodott. Erőműtani tekintetben tehát a repülés problémája nem lehetetlen többé. De a repülőgépek, ha már fölemelkedett a levegőbe, előre is kellene re- pülnie, és éppen ez a céltudatos előrerepülés a titkok titka. Azok a kísérletek, amiket eddig ez irányban tettek, nem igen bátorítók, mert bár szépen elnevezték a repülőgépeket aerop- lannak, heilkopterának, orthopterának, aerod- romnak: de azért még mindig nem tudunk repülni. Épen oly kevéssé biztató az a remé- nyünk is, hogy valamikor a madár röptét utánozni birjuk. De ha a madarak repülését

már annyira megfigyeltük, hogy azt gépezetekkel utánozni is birjuk: nagyon valószínű, hogy még akkor sem tudunk ugy repülni, mint a madár, mert nincs meg az a finom érzékünk a légáramlatok és azok változásai iránt, ami a madárnak kétségkívül egyik legfőbb tulaj- donsága.

A legyező. Három *zimonyi* fiatal ember- nek: *Csernyei* Mór tanárnak, *Glaser* Zsigmond takarékpénztári tisztviselőnek és *Breuer* Manó fogtechnikusnak mulatságos kalandja volt Szerbia fővárosában. Átrándultak Topcsiderbe, a szerb király nyaralóhelyére. A szörnyű melegben le- gyezővel hűsítették magukat. Gyánutlanul sétál- gattak a parkban, a mikor egyszerre észre- vették, hogy rendőrök kerülgetik őket. A feje- veres kíséret csak nem akart elmaradni, sőt egyre jobban közeledett feléjük. — „Kövessenek bennünket a rendőrségre,“ — szólt meg végre az egyik rendőr. „Miért?“ — kérdezték. „Majd meg- tudják.“ Bekísérték a három magyart a rendő- ségre, a hol elsősorban elkobozták tőlük a legyezőt. Megtudták, hogy *felségsértéssel vádol- ják* őket, mert mindegyik legyezőre egy egy golyámadár volt rajzolva. Ez pedig nagy bűn, mert czélzás Drága királyné ismert dolgára. A rendőrségen három órahosszáig faggatták a három magyart, míg végre kiderült, hogy nem szándékosan vásárolták a golyás legyezőt. Sza- badon bocsátották őket, de a *bűnjelet* nem kapták vissza.

Pénz és piac.

A budapest-kőbányai sertéskereske delmi csarnok árjegyzése július 29-én. *Magyar elsőrendű:* Öreg nehéz (páronként 400 kgrmon felül) 78—80 fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kgrmon felül) 84—86 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320kilogrammig) 85—86 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kgrmig) 86—88 fillérig. *Szerbiai:* Nehéz (páronként 260 kgrmon felül) 86—87 fillérig. Közép (páronként 240—260 kgrmig) 85—86 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramig) 86—87 fillérig. *Sertéslétszám:* jul. 27-ik nap- ján volt készlet 48.595, jul 28-ik napján föl- hajtattott 93, július 28-ik napján elszállított 718, július 29-ik napjára maradt készlet 47.970. A hizott sertésüzlet irányzata: válto- zatlan.

Budapesti juhvásár, július 29. (Hivatalos jelentés.) A vásár irányzata lanya, az árak 2 fillérral csökkentek kilogrammonként. Fölhajtás: 1855 darab juh, ugymint: 714 darab hizlatt ürü 100 darab följavított juh, 165 darab kisorsalt kos, 282 darab kiverő juh, 546 darab szerbi: juh és 48 darab szerbiai kecske. Napi árak: Hizlatt ürü 32—40 korona párja, 42—45 korona mmmásája, följavított juh 26—30 kor. párja. 36—40 korona mmmásája, kisorsalt kos: 28—30 korona párja, kiverő juh 32 korona mmmásája, kecske: 16—30 korona párja, szerbiai juh 21—26 kordna párja.

Termény-árak. A terménypiacz a lefolyt héten eléggé élénk volt, a kínálat nagyban emelkedett s a kőtések is kielégítők voltak, főleg *buzában*, miből elkel összesen 25.000 mm. öt fillérral olcsóbban, mint az előző héten. A *rozsból*, csak az *újrozsol* keresték, de ez is csekély forgalom mellett 5 fillérral olcsóbb volt, *régi rozsban* semmi üzlet sem fordult elő. A *zab* igen csöndes forgalmat mutatott. *Tengeri* nagyobb élénkségnek örvendett, az árakban azonban a mult héti árak maradtak meg.

A terményüzlet árjegyzések a következők: *Buza* 79 kgr. súlyu 8 koronán kelt el, mint egy 3700 mm.

Rozs 500 mm. 6.80 koronán adatott és vétetett.

Árpa 400 mm. 6 és 6.80 korona árakon fiztetett.

Zab 200 mm. 6.80 koronát ért el.

Tengeri eladatott 400 métermáza 5.20 6 korona árban.

Repeze 150 mm. 13.15 koronán vásárol- tatott.

Sertés zsir 48 k. 50 kilonkint.

Nyers szesz 44 kor. és 45 koronával lett fizetve.

A legutóbbi terménybehozal volt *buzában* 30.900, tengeriben 2000 métermáza.

*Augusztus*ra való szállításra a buzánál 8 fillér emelkedéssel tétettek kőtések.

Októberre 7 koronával,

Rozs októberre 5 koronával.

Zab októberre 5 1/2 koronával.

Tengeri 1902. májusra 5-60 koronával lettek kőtvé.

Pályázatok. Harasztoson, (Tordamegyében) III. oszt. postamesteri állásra hirdet pályá- zatot a hivatalos lap augusztus 9-ig; az aradi törvénytészeknél pedig III. oszt. hivatalzolgai állásra augusztus 31-éig; az eperjesi járásbíró- ságnál szintén III. oszt. hivatalzolgai állásra szeptember 12-éig; a nagyrőcei járásbíró- ságnál telekkönyvi átalakító díjnoki állásra két hét alatt; s végül a pápai m. kir. dohánygyár igaz- gatóságánál kapusi állásra, augusztus 30-áig.

25%-kal olcsóbban

minden külföldi gyártmánynál eladok

férfi és fiuruhákat

saját készítmény a legjobb szövetekből és minden választékban

Keller B. Lipót

Budapest, Kerepesi-út 13. sz.

Mérték után is.

Denker József

női szabászati műterme

Budapest, Kerepesi-út 65.

Szabászati tanintézetében

minden női ruha a legrövidebb idő alatt a legdivatosabb és a legjutányosabban készül.

Szabászatban

a legrövidebb idő alatt alapos oktatást ad.

Ajánlja magát az előkelő közönség figyelmébe. Levélbeli megkeresésre rögtön válaszolok.

A t. uri közönség

becses figyelmét felhívom a nálam 48 óra alatt készítenő legdivatosabb

angol szabású férfiföltönyökre.

Megrendeléseknél elegendő a nadrág hossza és a kabát hossza és bőségének megjelölése. Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Pechner Vilmos

angol férfi-szabó

Budapest, VIII. Ujvársár-tér 3. sz.

Az egészség a fő!

melyet csakis k. illó szellőztetés által érhetünk el.

A **Beck Károly**-féle **ujjonnan feltalált és szabadalmazott**

ablak - szellőztető - készülék

magyar gyártmány, amely felülmúlja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőztetőt úgy czélszerűsége, jóságra és olcsóságára.

Bármilyen ablakra alkalmazható. Egészségügyi szempontból 45% nyitás által légvonat kizárva.

Több mint 3000 drb van már használatban.

Számtalan elismerő levél nyilvánítja a közönség megelégedését.

Ablak-szellőztető 7 kor 60 fill.-től feljebb. Költségvetések ingyen és bérmentve.

Mérték vétele végélt sziveskedjék a czéghöz fordulni.

Ablak-szellőztető készülékeim használatban vannak a következő nevezetesebb helyeken:

Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kossuth Lajos-utca. — Kereskedelmi Minisztérium, Budán. — Ev. főgymnázium, Deák-tér. — Magy. kir. Ludovika. — Állami elemi iskola Kispeszt, s több fővárosi és vidéki kórházban és iskolában kitünőnek bizonyult.

Tisztelettel

BECK KÁROLY

a szabadalmazott ablak-szellőztető készítője és lakatos.

Mindenemű épület- és műlakatos munkát készítek a legjobb kivitelben.

Megrendelések úgy Budapesten, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

BUDAPESTEN, V., ERZSÉBET-TÉR.

Saját gyártmányú kész fehéreneműk.

THÉK ENDRE egyedül szabadalmazott magyar zongora-gyára

Budapest, üllői-ut 66. szám.

Fiók-raktárak: Szegeden, Aradon, Temesvárt, Kassán, Miskolcon, Nagyváradon, Kolozsvárt, Győrött, Baján, stb.

Zongoragyáram a legjobb bel- és külföldi erőkkel rendelkezik és az egyetlen magyar vállalat, amely önállóan készít zongorákat. Ennek a magyar iparágak életképessége már most is kiállja a versenyt a külföld legjobb gyáraival, sőt legújabb vívmányainál fogva, egyes alkatrészeivel felül is mulja ezeket. Ilyenek a szabadalmazott alumíniumkeretek, amelyek által és zongoráimnak még sok más előnye által a hangnak páratlan dallamossága és szép tömörsége éretik el, amint ezt legkiválóbb zenetanáraink elismerték.

Zongoráim, azonkívül, hogy egyenlő értékűek a legjobb és leghíresebb készítményekkel, az árak tekintetében is versenyképesek, noha nem akarok versenyezni azokkal a legolcsóbb, selejtes gyártmányokkal, amelyekkel a hazai piacot a külföldről elárasztják. Főraktáramon és fiókraktáiraiban is mindig a legnagyobb választék van készletben, hogy a közönség meggyőződést szerezhesen arról, hogy a magyar ipar képes versenyezni bármely szolid iparral, különösen ha arról van szó, hogy a jót a művészi széppel egyesítsük. Mindezeknél fogva gyártmányaimat a t. magyar közönség jóindulata méltánylásába ajánlom.

THÉK ENDRE, Budapest, üllői-ut 66. szám.

Pásztor Zs. uri- és női czipész-mester

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 57. sz.

a Wekerle kávéházzal szemben.

Készít mindennemű

uri, női és gyermek - czipőket.

Javítások a legolcsóbb áron készíttetnek.

GANZ és TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPEST és LEOBERSDORFBAN Bécs mellett.

Ajánlanak: Hengerszkeket kéregöntetű hengerekkel, mind a magas malmáshoz, mind pedig a parasztra őrléshez, a legnagyobb, valamint a legkisebb malmokhoz.

Fűcsiszolóhoz, papir- és celuloza-gyártáshoz való gépek.

Forgó petroleum- és gőzekek, turbinák. **Elektromos világítás** és erőátvitel egyirányú, váltakozó és forgó árammal dynamogépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó stb.

Városi iródnak a Kossuth Lajos-utczában 18. sz. a., ahol mindig tartjuk dus választékát a világító testeknek legkülönbözőbb kivitelben és stílusban; ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos, gáz- és petroleum-motoraink és dynamogépeink.

Vasuti és bányászati waggonok, gáz- és petroleum-motorok.

Vas-, fém- és aczél-öntészt.

Rotációs dynamometerek és frictiós kapcsolások.

„MAGYAR KURIR“

központilag szerkesztett vidéki hirlapok

kiadóvállalata.

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal:

— BUDAPEST, VII. kerület, Ilka-utca 31. szám. —

Kiadó: Nagyidai Kultsár Béla.

Kiadóhivatali intéző: Tóth Imre.

Főszerkesztő: Pongrácz Béla.

Hirdetések és közlemények elfogadtatnak az összes hazai és külföldi lapok számára.

— **Betöltendő állások.** —

A „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalat

központilag szerkesztett alábbi hirlapjaihoz

szerkesztőségi és kiadóhivatali tisztviselő kerestetik.

Abauj-Szántó. — Szikszó. — Maros-Ujvár. — Vizakna. — Elek. — Pécska. — Világos. — Trsztena. — Titel. — Ó-Kanizsa. — Német-Palánka. — Hódság. — Dárda. — Körmöczbánya. — Verebely. — Gyoma. — Bilke. — Naszód. — Belényes. — Derecske. — Margitta. — Tenke. — Mező-Csát. — Diósgyőr-Miskolcz. — Sajó-Szent-Péter. — Hosszúfalu. — Mező-Kovács-háza. — Gyergyó-Tölgyes. — Csik-Tusnád. — Dorosma. — Mindszent. — Muzsla. — Vaál. — Fogaras. — Nagy-röcze. — Dobsina. — Győr-Szent-Márton. — Győrsziget. — Téth-Szentkút. — Kovászna. — Heves. — Szob. — Algyógy. — Vajda-Hunyad. — Jász-Apáti. — Tisza-Földvár. — Kunhegyes. — Tisza-Roff. — Török-Szent-Miklós. — Erzsébetváros. — Bánffy-Hunyad. — Nagy-

Igmánd. — Gúta. — Perbete. — Német-Bogán. — Orsova. — Rózsáhegy. — Huszt. — Körösmező. — Rahó. — Tecső. — Nezsider. — Medgyes. — Szent Ágota. — Salgó-Tarján. — Szécsény. — Galgóc. — Vág-Ujhely. — Ócsa. — Duna-Vecse. — Kalocsa. — Duna-Szerdahely. — Somorja. — Bazin. — Malaczká. — Kis-Szeben. — Nagy-Atád. — Lengyeltóti. — Csepreg. — Nagy-Márton. — Tisza-Polgár. — Nyir-Bátor. — Fehér-Gyarmat. — Máté-Szalka. — Szinyér-Váralja. — Nagy-Szeben. — Lőcse. — Tasnád. — Vinga. — Paks. — Gyöng. — Bonyhád. — Maros-Ludas. — Billed. — Török-Kanizsa. — Zsombolya. — Illava. — Ruttka. — Székely-Keresztur. — Halmi. — Szobráncz. — Felső-Vasvár. — Zircz. — Perlak. — Király-Helmecz. — Gálszécs. — Tokaj.

Hirdetéseket

elfogad és

jutányosan számít
a kiadóhivatal.

Apró hirdetések.

A ki valamit adni, vagy venni, bérbeadni, vagy bérbevenni akar, a ki munkát keres, vagy kínál, **sikerrel használja** lapunk kishirdetési rovatát, a melyben **egy szó közlése csak 4 fillér.**

Helybeli kereskedőink és iparosaink

mindenkor haszonnal hirdetik lapunkban

— **szezon-cikkeiket,** —
a melyeknél gyors kelendőségre van szükség.

Lapunk Budapesti képviselősege:

VII., Ilka-utca 31. szám,
a „MAGYAR KURIR“ ujságkiadó-vállalata.